

ארצות הברית: תיסמונת גרנאדה

העוברות ביס-הקאריבי. גם הנשיא חזר על גירסה זו, בנאום שנשא לפני שיבוע חודשים בקונגרס.

מיפנה ממושך. משקיפים הבקאים באזור מבטלים בחיוב את האפשרות, ש-110 אלף תושבי גרנאדה ומנהיגיהם יעזו לפגוע בעליל באינטרסים אסטרטגיים אמיתיים של מעצמה אדירה כמו ארצות הברית. רובם נוטים להאמין בהסבר הפסיכולוגי-פוליטי, ולא דווקא בתיאוריות האסטרטגיות.

סביר להניח שרגן רצה להוכיח, שהוא לא ניח לאף מי שטר סוציאליסטי להתקיים באמריקה המרכזית או בים הקאריבי. הוא שואף להירשם בהיסטוריה כנשיא, שהצליח לרחוק הצירה את תיסמונת וייטנאם ולהחליפה בתיסמונת גרנאדה.

סיכון קטן. מבקריו של רגן סבורים, שהוא ניסה להשיג ניצחון זול, אך ורק כדי לקדם את מעמדו ולהגביר את סיכוייו בכחירות המתקרבות והולכות. במשך השנתיים האחרונות הוא עשה נסיונות רבים להתגרות במועמר קר'אפי, שליט לוב, כדי למצוא אמתלה לפעולה צבאית נגד אישיות זוה, השנואה מאוד בקרב הציבור האמריקאי. קר'אפי תימרן כבישרון רב, ועשה כמיטב יכולתו — הכלתי-מבוטלת — למנוע עימות עם ארצות הברית.

גם הנסיונות להשיג התקרמות של ממש באזורי-עימות

שניים מיועציו הבכירים של נשיא ארצות הברית, רונאלד רגן, לוחצים בתוקף רב למען מיבצע צבאי רבי-מימדים נגד סוריה. אלה הם רוברט מקפרליין, היועץ לביטחון לאומי, ודונאלד ראמספלד, שההגנה לשעבר, שמונה לאחרונה שליח במרחב. האמתלה היא, כמובן, ההתקפה נגד מיפקרות הנחתים בכיירות, אבל המגמה איננה אלא של המשכיות וניצול-הצלחה. ממשלתו של הנשיא רגן מאמינה, שהמיבצע באי הקאריבי הקטן גרנאדה, מסמל את קץ תיסמונת וייטנאם.

ארצות הברית הוכיחה שהיא מסוגלת לשנות עובדות בלתי נוחות לה ככוח הזרוע, ולהשתלט במידה סבירה על הביקורת הפנימית.

העובדה שכל התירוצים בהם השתמש רגן כדי להצדיק את התוקפנות שלו הוקעו כשיקיים עליידי כליה-התיקשורת בארצו בתוך שעות אחרות — איננה רלוונטית.

הסקרים מוכיחים שהפופולאריות שלו עלתה כמידה נגד סוריית בעיקבות הפלישה לגרנאדה. נכון שמיבצעים צבאיים נגד ארצות זרות תמיד זכו ברוב מכריע בסקרים כאלה בארצות הברית, וששיעור התמיכה במיבצע בגרנאדה — 57 אחוזים בעד ו-35 אחוזים נגד — הוא נמוך מהרגיל. אבל רגן עדיין יכול לטעון, שרוב העם עומד מאחוריו.

יועציו בטוחים, שהזעזוע אחרי מותם של כליכך הרבה נחתים בכיירות איפשר להם לבצע את תוכניתו (הישנות) בגרנאדה, מבלי להסתכן בזעם-הציבור. השמרנים זעקו לנקמה, הליברלים היו שקטים יחסית, ורגן להמנע ככל האפשר מהאשמות בדבר "תקיעת סכין בגב". גרנאדה נמחצה, והכל מצפים עתה לצעדים אמריקאיים דומים במרחב, ואולי, במיקרה הצורך, גם באזורים אחרים בעולם, כמו הפיליפינים. למשל.

חזרה כללית. כל העיתונאים הריצניים בווישינגטון יודעים היטב שלאורחים האמריקאים בגרנאדה לא נשקפה כל סכנה, ואומנם לא אירע להם דבר — עד לפלישה עצמה. הם יודעים, וגם כותבים ומשררים, שלמדינות הקאריביות לא היתה כל סמכות ליגאלית להזמין את האמריקאים לפלוש. ושהצהרת "המושל" הבריטי פול סקון, כאילו הוא ביקש מארצות הברית לפלוש

תלמידה בבית-ספר סיני צעדים מינהליים מתאימים

משקיפים הגדירו את הפלישה לאי הקטן כמעין מישאל-עם אמריקאי. אם הציבור הרחב, ובעיקר מנהיגיו בקונגרס, יבלעו את התקופות הזאת בלי מחאה אדירה, יבוא הקץ על עידן שלם במדינות-החוץ האמריקאית.

האוריינטציה על עימות גלובלי-אקטיביסטי תגבר, ועמה גם הסכנה הממשית לשלום העולם, ואולי גם לעצם קיומו.

סין:

זיהום-אוויר רוחני

הליברליזציה היתרה, כביכול, בסין העממית בשנים האחרונות, חרגה כנראה בממדיה מסיונותיהם המקוריות של מנהיגי המיפלה הקומוניסטית. הנוריה הרעב הולכת חופשית ומשוחזרת יותר, ניצל היטב את "היעדר העירנות", שעליה היכה השבוע על חטא בפומבי שרה-התרחות הסיני, ומחוזות של ז'אן פול סארטר, למשל, הוצגו וזכו בהצלחה רבה.

תופעות כאלה מדאיגות מאוד את מנהיגי סין, דנג חיופינג, ואת עוזריו הבכירים. הם הגיעו למסקנה שאין להסתפק בטיהור הרדיקלים, תומכי הקו המאוואיסטי הקיצוני, אלא יש להיאבק גם במגמות ליברליות, הנוגדות את הקו הרישמי של המיפלה. דנג, וכן התועמלן הראשי של המיפלה, דינג ליקו, הודיעו השבוע ש"הזיהום-האוויר הרוחני" יהיה קשור באישור מחדש של החברות במיפלה, שמהווה כיום את הנושא הפוליטי-פנימי העיקרי בסין. המיפלה תצא במסע הסברה, שלווה גם בצעדים מינהליים" מתאימים — שם צפון ידוע להגלוות לקומונות הקלאיות נידחות — נגד מגמות של אינרודואליזם, אנרכיזם וליברליזם, המרעילות את פנש העם הסיני.

העיתון האיריאולוגי של המיפלה, דגל אדום, הוקיע לאחרונה את הסוחרים בפורנוגרפיה, המפיצים סרטים כחולים מהונגקונג. הוא גם מתח ביקורת קטלנית נגד מחוזות בסינגון מערבי, המרגישות את הניכור החברתי-אנושי בחברה תעשייתית. "ניכור כזה איננו יכול להתקיים בחברה קומוניסטית", טוען דגל אדום.

עם זאת טורחים ראשי המיפלה להדגיש, שהם עדיין רוגלים בגיוון תרבותי-רוחני רחב, בתוך הקונסנווס הקומוניסטי, בפירוש הסיני.

אחרים עם ברית-המועצות, כמו קאמבודיה, אפגאניסתאן, דרום תימן ואתיופיה אינם עולים יפה.

העיתונאי פרד האלידי מוכיר השבוע, שווינגטון איפשרה לישראל לפלוש ללבנון, ולדרוס-אפריקה לפעול בתחומי אנגולה. מעשי-תוקפנות אלה של בני-חטותו של רגן אינם יכולים להוות תחליף להצלחה צבאית אמריקאית — לפחות כאשר מדובר במונחים אלקטוראליים.

מנקודת ראות זאת היה הסיכון של רגן בגרנאדה קטן ביותר. כמה עשרות הרוגים, במדינה ענקית כמו ארצות הברית ואחרי הקטל בכיירות, נראו כמחיר זול, כאורח יחסי. גם הביקורת באירופה איננה מרתיעה במיוחד, על רקע המתיחות בנושא הטילים הגרעיניים. רגן סבור, שהשמאל האירופי הוא אומנם רבי-עוצמה, אבל אין ביכולתו למנוע את ביצוע מדיניותו ביבשת.

אין סיבה רצינית לחלוק על ההנחה הזאת. **חישש עמוק.** קשה לקבל את ההנחה, הנשמעת פשטנית במיקצת, כאילו רק יחסי הציבור והנושא האלקטוראלי הניעו את רגן לבצע את הפלישה לגרנאדה. כל אלה שימשו גורם חשוב, אבל לא בלעדי ולא מכריע.

שר-ההגנה, קאספר ויינברגר, מדבר מיומו הראשון בתפקיד על סילוק ה"קומוניסטים" מהחצר האחורית של ארצות הברית, ועל הכחדה הסופית של תיסמונת וייטנאם ושאייננה אלא חשש עמוק מפני התערבות מסוכנת, יקרה בכסף ובחיי-אדם, וגם בלתי-צודקת, בגורלות של עמים קטנים — בדרך-כלל לטובת הצד הלא-נכון, המרעב והמנצל.

לריכוזים התקיפים האלה היה, בפירוש, כיסוי בשטח. באביב 1982 הוביל הארמירל רוברט מקנזי 45 אלף חיילים לתימרון מקיף בים הקאריבי, שבשיאו ערכו 2000 מטוסי אנשי-הקומנדו שלו לגרנאדה. מקנזי הסביר אז לעיתונאים, בגילוי-לב מחוספס במיקצת, המאפיין קצינים בכירים רבים בצבא ארצות הברית, שגרנאדה "עומדת על סדר היום" של גייסותיו. הוא טען שגרנאדה נמצאת ליד נתיבי-החניונים ביותר של המערב, יותר ממחצית הדרך של ארצות הברית מגיעה במיכליות

רגן (על חוף גרנאדה): מי בתור? * הקץ לתיסמונת וייטנאם

כלבים מטוגנים

בלורגו

הגזענות כבריטניה פרחת בעשרים השנים האחרונות, ומהגרים מהודו, פאקיסתאן או איי-הודו-המערבית, סובלים מאפליה ומדיעות קדומות, שנעזרו לתת ולגייס-מאפליה לגזענות זו.

בשבוע שעבר הגיש מהגר מג'אמייקה נקשה למועצת לאמבט, איזור המאוכלס במהגרים רבים בדרום-לונדון, לפתוח מיסעדה, שתגיש מאכלים אופייניים לאיי-הודו המערבית.

נקשתו זכתה לתמיכה דווקא מנציג שמרני, שהביע את הסברה שמיסעדה כזאת תתרנס רבות לשיפור היחסים הבינתייעיים באיזור. לתמיכה חבריו הסביר הנציג, רייזויד מר, שהסוערים, תושבי האיזור, יווכחו שאין אמת בשמועות, שמהגרים מתדרדרת-מערבית נוהגים לאכול כלבים מטוגנים.

סופר גארדיין, שריווח על ישיבת מועצת לאמבט, טוען שהעלילה בדבר הרגלי האכילה של המהגרים הופצה במכוון על-ידי חוגים גזעניים, ושרבים מהתושבים האנגליים של לאמבט מאמינים בה ככל ליבם.